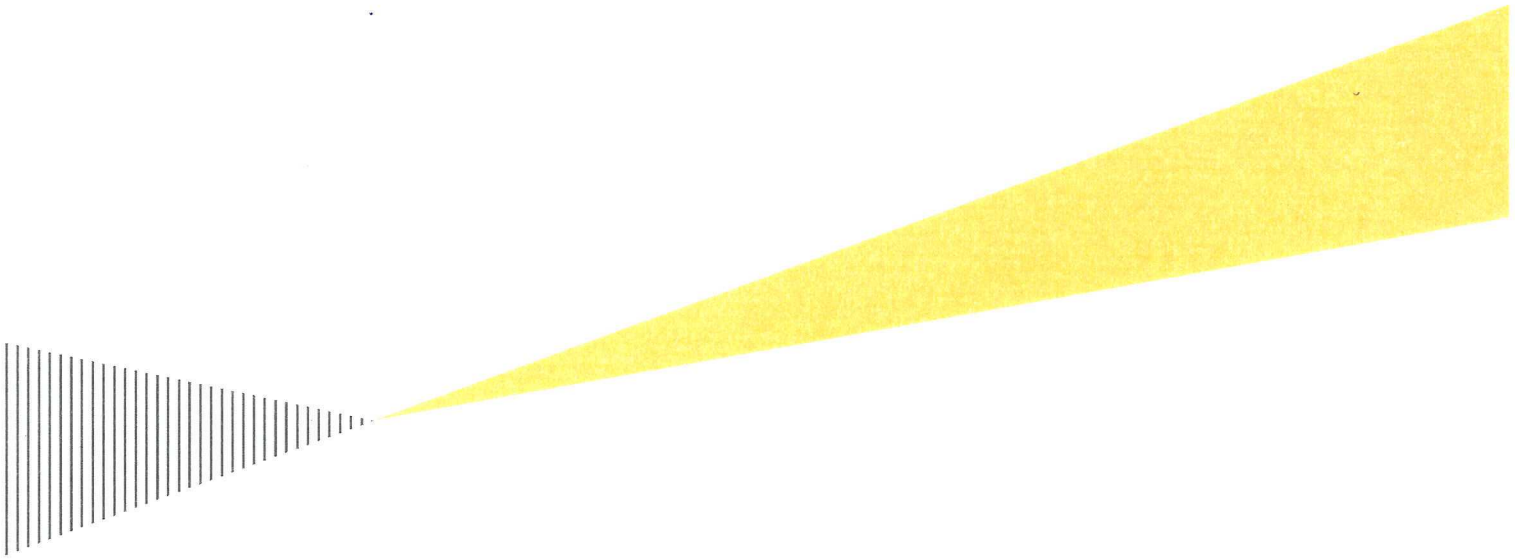

Stenungsund, Tjörn, Orust

Revisionsdialog om överförmyndarnämnden

PM

EY

Building a better
working world

Innehåll

1. Inledning	2
1.1. Bakgrund.....	2
1.2. Syfte och revisionsfrågor	2
1.3. Ansvarig nämnd	2
1.4. Metod och genomförande.....	2
1.4.1. Dokumentstudier	3
1.4.2. Skriftliga frågor	3
1.4.3. Revisionsdialog	3
2. Revisionsdialog om överförmyndarnämnden	3
2.1. Överförmyndarnämndens styrning och arbete med kommunfullmäktiges mål	3
2.2. Uppföljning och rapportering	4
2.3. Intern kontroll	4
2.3.1. Risker och utmaningar	5
3. Sammanfattande noteringar	6

1. Inledning

1.1. Bakgrund

I varje kommun måste det finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. Överförmyndarnämndens uppgift är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Stenungsund, Tjörn, Orust och Lilla Edets kommuner har en gemensam överförmyndarverksamhet sedan år 2013. Från den 1 januari 2015 har samma kommuner även en gemensam överförmyndarnämnd.

Alla kommuner får en årlig ersättning för beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn om 500 tkr, dels en rörlig ersättning som beräknas utifrån hur många barn som kommunen förväntas ta emot under året. Därutöver finns flera bidrag som respektive kommun kan ansöka om när kostnad uppstår. För att säkerställa att kommunen får del av dessa måste samtliga potentiella bidrag identifieras. I sin internkontrollplan 2016-2017 har nämnden identifierat det som en risk att överförmyndarnämnden inte får del av erforderliga statliga bidrag.

Regeringen beslutade i mars att införa ett nytt ersättningssystem för mottagande av barn och unga som träder i kraft 1 juli 2017. I det tidigare systemet ersatte Migrationsverket kommunerna för de faktiska kostnaderna för god man under asylperioden. Det nya systemet innebär att det kommer att betalas ut en schablonersättning på 52 tkr per asylsökande ensamkommande barn. Ersättningen ska bland annat gå till kostnader för resor och god man. I överförmyndarnämndens verksamhetsplan 2017 framgår att det nya systemet försämrar och ger allvarliga konsekvenser för överförmyndarnämnden ur ett ekonomiskt perspektiv. Detta då den föreslagna ersättningen om 52 tkr inte beräknas täcka kommunens faktiska kostnader.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med revisionsdialogen är att ge revisorerna i Stenungsund, Tjörn och Orusts kommuner en inblick i överförmyndarnämndens verksamhet. Lilla Edets revisionsgrupp ingår inte i denna dialog. Därtill är syftet att identifiera eventuella risker kopplade till styrning, ledning och uppföljning av verksamheten. Revisionsdialogen utgör en del av revisionens årliga granskning i ovan nämnda kommuner.

1.3. Ansvarig nämnd

Revisionsdialogen avser den gemensamma överförmyndarnämnden i Stenungsund, Tjörn, Orust och Lilla Edets kommuner.

1.4. Metod och genomförande

Följande metoder kommer utgöra underlag för inblicken i överförmyndarnämnden och dess verksamhet:

1.4.1. Dokumentstudier

Inför dialogen har vi tagit del av relevant dokumentation. I styrdokument, planer, anvisningar och riktlinjer finns kommunernas styrning uttryckt.

1.4.2. Skriftliga frågor

Skriftliga frågor har ställts till enhetschef samt kanslichef för sektor stödfunktioner i Stenungsunds kommun. Frågorna syftade till att ge en generell bild av överförmyndarverksamheten och svaren har utgjort grund för revisionsgruppernas uppföljande frågor vid dialogen.

1.4.3. Revisionsdialog

Revisionsdialog har genomförts med överförmyndarnämnden tillsammans med enhetschef samt kanslichef inom sektor stödfunktioner i Stenungsunds kommun. Dialogens innehåll förbereddes av EY tillsammans med de nämnda revisionsgrupperna. Frågeställningarna under dialogen har varit anpassade utifrån svaren på de skriftliga frågorna som skickats ut, resultat från dokumentstudierna samt övriga iakttagelser som uppmärksammats under året. Representanter från ovan nämnda revisionsgrupper har deltagit i dialogen.

Resultaten av de skriftliga svaren, dialogen samt andra väsentliga iakttagelser sammanställs i detta PM.

2. Revisionsdialog om överförmyndarnämnden

2.1. Överförmyndarnämndens styrning och arbete med kommunfullmäktiges mål

Enligt samarbetsavtalet för den gemensamma organisationen av överförmyndarnämnden är Stenungsunds kommun värdkommun för överförmyndarnämnden. Detta innebär att nämnden ingår i Stenungsunds kommuns organisation och styrmodell. I samarbetsavtalet framkommer att verksamhetens mål, omfattning, inriktning, kvalitet och kostnader specificeras årligen i verksamhetsbudget för verksamheten. Budgeten ska upprättas av värdkommunen i samråd med övriga samverkande kommuner. Av dialogen framgår att de samverkande kommunernas representanter i nämnden deltar i budgetarbetet. Däremot sker inget ytterligare samråd med de övriga samverkande kommunerna i budgetarbetet. Enligt uppgift informerar dock nämnden på förhand samverkanskommunerna om nämndens budget. Det uppges att nämndens uppdrag och arbetsformer är tydliga utifrån reglemente och samarbetsavtal, vilka är beslutade av fullmäktige i respektive kommun.

I nämndens verksamhetsplan 2017 har fyra verksamhetsmål med tillhörande indikatorer samt aktiviteter och åtaganden utarbetats. Målen är följande:

- ▶ Särskild tillsyn av omyndigas personakter
- ▶ Årsräkningar ska vara färdiggranskade under samma år de inlämnas

- ▶ Antalet uppdrag per god man ska minskas jämfört med 2016 samt att en uppföljande kontroll skall göras kring deras rättrådighet
- ▶ Kommunikation med och utbildning för ställföreträdare ska vara tydlig och enkel

Vid genomgång av Stenungsunds kommuns strategiska plan 2017-2019 framkommer att nämnden utarbetat målen i verksamhetsplanen separat från kommunens styrmodell. Nämndens mål uppges vara väl förankrade hos medarbetarna. Det framgår att såväl nämndens ledamöter som medarbetare har varit delaktiga i framtagandet av målen. Vidare har dialog mellan politiker och tjänstemän förts avseende målarbetet.

Under revisionsdialogen uppges att nya rutiner och system har utarbetats under året för att bidra till ökad måluppfyllelse. Exempelvis har ett nytt system för hantering av årsräkningar utarbetats, vilket har koppling till ett av målen i verksamhetsplanen.

2.2. Uppföljning och rapportering

Nämnden följer upp verksamhetsmål samt annan statistik som exempelvis nyckeltal avseende antal personärenden i nämndens bokslut. Av protokoll framkommer att nämnden vid flera sammanträden under 2017 fått information avseende verksamhetsmålen. Nämnden har även löpande fått information från verksamheten avseende åldersuppskrivningar från Migrationsverket, nyanställningar, rättsdomar och utbildningsdagar.

Nämnden har vid två sammanträden under 2017 följt upp ekonomin. Uppföljningen innehåller ekonomiskt utfall för perioden samt resultatprognos för det innevarande året.

Nämnden delger kontinuerligt de samverkande kommunerna information om nämndens verksamhet. Nämnden informerar de övriga kommunerna om de beslut som nämnden fattar under året. Under 2017 har nämnden även lämnat information om hur Stenungsunds kommun har hanterat fördelningen av det nya systemet för statlig ersättning från Migrationsverket. Detta för att bidra med ett möjligt stöd till de övriga kommunernas arbete med fördelningen. Nämnden uppger däremot att det i vissa fall är svårt att veta hur nämndens information omhändertas av de samverkande kommunerna. Det finns för varje kommun en kontaktperson kopplad till nämnden som enligt uppgift med jämna mellanrum träffar nämndens enhetschef. Däremot sker sällan återkoppling från de samverkande kommunerna avseende nämndens rapportering.

2.3. Intern kontroll

Överförmyndarnämnden antog i maj 2016 en intern kontrollplan för 2016-2017. I planen finns fem riskområden med tillhörande kontrollmoment. Dessa beskrivs i tabell 1.

Tabell 1. Riskområden och kontrollmoment i överförmyndarnämndens interna kontrollplan 2016-2017

Riskområde	Kontrollmoment
Risk att ärenden inte handläggs inom rimlig tid utifrån inkommen ansökan	Kontroll av hur lång handläggningstiden är för nya godmanskap, ensamkommande barn
Risk att överförmyndarnämnden inte får erforderliga statliga bidrag	Kontroll av rutiner: Arvoden gode män, tolkkostnad gode män
Risk att myndighetsutövande personal inte gör rätt bedömningar utifrån gällande rättspraxis	Analys av överklaganden
Risk för bristande efterlevnad av riktlinjer och rutiner	Kontroll av att gällande rutiner efterlevs samt att beslutade riktlinjer följs
Risk att förordnad god man ej längre är lämplig	God man som förordnats före 2015 och som ej kontrollerats sedan förordnandet gavs

I den interna kontrollplanen framgår bedömning av riskområdena utifrån aspekterna risk och väsentlighet. Däremot saknas en övergripande dokumenterad riskanalys, det vill säga ett dokumenterat underlag för den interna kontrollplanen som även inkluderar riskområden som inte är med i planen. Av dialog framgår att den interna kontrollplanen har förgåtts av diskussion och analys inom verksamheten avseende risker men att analysen inte har dokumenterats.

Av dokumentstudien framkommer att deluppföljning av intern kontroll har ägt rum under 2017 och att slutredovisning ägt rum i februari 2018. Stenungsunds kommuns kommunstyrelse antog i november 2017 överförmyndarnämndens internkontrollplan 2018.

2.3.1. Risker och utmaningar

Nämnden har under flera år haft ett flertal ärenden avseende ensamkommande barn vilket inneburit ökad arbetsbelastning. Nämnden har rekryterat fler handläggare för att komma ikapp med ärenden som inkommit 2016 och framåt. Rekrytering av handläggare har gjorts för att anpassa personalstyrkan i förhållande till den ärendeökning som varit under flera år samt för att komma ikapp med ärenden som lågprioriterades under 2015 och 2016. Migrationsverkets åldersuppskrivningar under 2017 har dock påverkat nämndens verksamhet och medfört ett ökat behov av handläggning.

Vid dialog lyfts fram att ersättningssystemet avseende ensamkommande barn har förändrats fortlöpande. I och med förändrat ersättningssystem har nämnden under en period verkat i två parallella system med gamla respektive nya regler för ersättning. Den senaste förändringen ägde rum från första juli 2017. Från och med den senaste förändringen erhåller varje kommun en schablonersättning som det är upp till varje kommun att fördela inom sina verksamheter. Nämnden har enligt uppgift återsökt medel för samtliga samverkande kommuner. Risken att överförmyndarnämnden inte får erforderliga statliga bidrag hanteras i nämndens interna kontrollplan.

En av nämndens största risker eller utmaningar uppges vara att hitta ställföreträdare, framförallt till komplexa ärenden som involverar svår psykisk problematik. I arbetet att nå ut till potentiella ställföreträdare samarbetar nämnden enligt uppgift i ett nätverk inom Göteborgsregionen. Inom nätverket förs diskussioner avseende bland annat rekrytering och kompetensutveckling av ställföreträdare. Nämnden arbetar med rekrytering genom annonsering på hemsidor och till viss del i tidningar. Risken avseende rekrytering av ställföreträdare hanteras inom ramen för nämndens målarbete.

3. Sammanfattande noteringar

Vi noterar att överförmyndarnämnden antagit mål och indikatorer, att nämnden följer upp målarbetet och ekonomin samt att nämnden antagit en intern kontrollplan. Däremot noterar vi att nämnden inte dokumenterat den övergripande riskanalysen till grund för den interna kontrollplanen.

Inom ramen för granskningen har vi identifierat följande risker och utvecklingsområden för överförmyndarnämnden:

- ▶ Risk för att nämndens protokoll och handlingar inte omhändertas korrekt av samverkanskommuner till följd av avsaknad av samverkansrutiner
- ▶ Dokumentation av riskanalysen till grund för internkontrollplan bör göras
- ▶ Säkerställande av att samordning sker med de samverkande kommunerna vid antagande av nämndens budget

Göteborg den 19 mars 2018

Thomas Edin
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Christoffer Henriksson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB